

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de avocatul Dorel Țurcan în numele și interesele Ninei Demciuc,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Nina Demciuc împotriva Agenției Naționale pentru Sănătate Publică cu privire la anularea ordinului cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare, recunoașterea nulității ordinului, restabilirea în funcție și încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă,

împotriva deciziei din 07 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea de apel depusă de Nina Demciuc și s-a menținut hotărârea din 14 noiembrie 2022 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru,

(Dosarul nr. 2ra-1351/23

NR. PIGD 2-22134668-01-2ra-28082023)

Testarea integrității instituționale. Destituire din funcție ca urmare a testului negativ. Argumentul reclamantei că a comis fapta ca urmare a instigării a rămas fără nici o analiză.

Au examinat anterior cauza judecătoria:

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (A. Ojoga)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Panov, V. Mihaila, A. Braga)

18 februarie 2026

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul declarat de avocatul Dorel Țurcan în numele și interesele Ninei Demciuc,

Curtea Supremă de Justiție, în completul de judecată compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*

Ion Munteanu,

Oxana Parfeni, *Judecători*.

ÎN FAPT:

1. La 09 septembrie 2022, Nina Demciuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, prin care a solicitat anularea ordinului nr.167 din 04 august 2022 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare emis de către Agenția Națională pentru Sănătate Publică din cadrul Ministerului Sănătății RM; restabilirea în funcția de asistent medical igienist secția control de stat în sănătate din cadrul Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, CSP Bălți; încasarea din contul pârâtului a salariului mediu pentru perioada de absență forțată de la locul de muncă începând cu data de 04 august 2022 și până în ziua repunerii în funcție.

2. În motivarea cererii a arătat că prin ordinul nr.167 din 04 august 2022 emis de directorul Agenției Naționale pentru Sănătate Publică din cadrul Ministerului Sănătății RM i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară în formă de concediere art.86 alin.(1) lit.k¹) din Codul muncii, din funcția deținută, ordin adus la cunoștință sub semnătură de către administrația CSP Bălți, la 23 august 2022, ora 15:00.

3. A notat că cu sancțiunea disciplinară aplicată prin ordinul nr.167 din 04 august 2022, deoarece a fost aplicată cu încălcarea legislației naționale în vigoare, respectiv acesta urmează a fi anulat cu restabilirea drepturilor încălcate, din următoarele considerente.

4. A comunicat că după cum reiese din conținutul ordinului nr.167 din 04 august 2022 „Cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare”, la 29 noiembrie 2021 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, examinând în procedură specială demersul nr.20/5658 din 01 septembrie 2021 înaintat de Centrul Național Anticorupție privind aprecierea rezultatelor testelor de integritate profesională efectuate în cadrul testării integrității instituționale a Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, a conchis că Nina Demciuc, asistent igienist la CSP Bălți, prin comportamentul său a înregistrat un rezultat negativ, admitând încălcarea prevederilor art. 7 alin. (2) lit. a) din Legea nr.325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale de neadmitere a manifestărilor de corupție.

5. Subsecvent, a notat că instanța de judecată prin încheierea adoptată la data de 29 noiembrie 2021 a constatat comiterea din partea Ninei Demciuc a unor abateri disciplinare în perioada lunii iulie 2021.

6. A mai susținut că ordinul nr.167 din 04 august 2022 privind aplicarea sancțiunii disciplinare a fost adoptat după expirarea termenului de 1 lună din momentul constatării abaterii disciplinare prin încheierea din 29 noiembrie

2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a expirat la 29 decembrie 2021, iar termenul de 6 luni din ziua comiterii abaterii disciplinare a expirat în ianuarie 2022.

7. În această ordine de idei, a indicat faptul că în perioada 18 iulie 2022 - 19 august 2022 s-a aflat în concediu medical (post COVID-19).

8. Respectiv, a considerat că ordinul nr.167 din 04 august 2022 de aplicare a sancțiunii disciplinare a fost adoptat în perioada aflării sale în concediu medical, fapt ce constituie un abuz și o încălcare gravă a legislației naționale și internaționale în vigoare. Or, potrivit art. 86 alin. (2) din Codul muncii, nu se admite concedierea salariatului în perioada aflării lui în concediu medical, în concediu de odihnă anual, în concediu de studii, în concediu de maternitate, în concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului în vârstă de la 3 la 6 ani, în perioada îndeplinirii obligațiilor de stat sau obștești, precum și în perioada detașării, cu excepția cazurilor de lichidare a unității.

9. La fel, a invocat că în conformitate cu pct. 3 din ordinul nr.167 din 04 august 2022 și prevederile art. 210 alin. (2) din Codul muncii, ordinul urma să-i fie comunicat, sub semnătură, în termen de cel mult 5 zile lucrătoare de la data emiterii.

10. În acest sens, a menționat că de facto, ordinul nr.167 din 04 august 2022 i-a fost adus la cunoștință Ninei Demciuc cu încălcarea termenului, adică, abia la data de 23 august 2022, ora 15:00, iar după încheierea concediului medical la 19 august 2022, necătând la existența ordinului de concediere, dânsa pe data de 22-23 august 2022 a fost admisă la serviciu și și-a exercitat atribuțiile de serviciu în regim obișnuit.

11. A mai relevat că prin acțiunile pârâtului i-au fost încălcate drepturile garantate de Constituția Republicii Moldova și tratatele internaționale semnate de către Republica Moldova, motiv din care a fost nevoită să se adreseze instanței de judecată cu prezenta cerere în vederea restabilirii drepturilor încălcate.

12. Ulterior, la 26 octombrie 2022, reclamanta Nina Demciuc a depus cerere de completare a acțiunii inițiale, prin care a solicitat suplimentar recunoașterea nulității ordinului ANSA nr.2034 din 23 august 2022 cu privire la punerea în aplicare a ordinului nr.167 din 04 august 2022.

13. În motivarea cererii de completare a acțiunii a indicat că relațiile de muncă au încetat din momentul încetării contractului individual de muncă, adică începând cu 04 august 2022 din momentul emiterii ordinului de concediere nr.167. Respectiv, după încetarea relațiilor de muncă, angajatorul nu mai putea și nu era în drept să emită acte, dispozitive, precum ordinul nr.2034 din 23 august 2022, or, toate drepturile și obligațiile părților contractuale se extind și produc efecte juridice pentru părți numai în perioada acțiunii contractului individual de muncă și nici într-un caz după expirarea relațiilor contractuale.

14. Mai mult ca atât, a invocat că ordinul nr.167 din 04 august 2022 i-a fost adus la cunoștința reclamantei abia la 23 august 2022, fără aducerea la cunoștință a ordinului nr.2034 din 23 august 2022, acesta fiindu-i expediat de instanța de judecată pentru cunoștință și recepționat la 17 octombrie 2022.

15. La fel, a menționat că ordinul nr.2023 din 23 august 2022 nu conține careva mențiune de anulare a ordinului nr.167 din 04 august 2022 care a fost emis în perioada aflării reclamantei în concediu medical și este valabil la moment, intrând în vigoare din momentul adoptării - 04 august 2022.

16. În acest context, a susținut că ordinul nr.2023 din 23 august 2022 contravine legii, având un caracter fictiv care a urmărit scopul legiferării încălcărilor admise de angajator la adoptarea ordinului de concediere nr.167 din 04 august 2022.

17. În contextul celor enunțate a solicitat admiterea acțiunii, anularea ordinului cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare, recunoașterea nulității ordinului, restabilirea în funcție și încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

18. Prin hotărârea din 14 noiembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca neîntemeiată, cererea de chemare în judecată depusă de Nina Demciuc împotriva Agenției Naționale pentru Sănătate Publică cu privire la anularea ordinului cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare, recunoașterea nulității ordinului, restabilirea în funcție și încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă (f.d. 75; 80/84).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

19. La 28 noiembrie 2022, prin intermediul poștei terestre (f.d. 79), Nina Demciuc a depus cerere de apel nemotivată, împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, prin care a solicitat admiterea acesteia, casarea hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care cerințele acțiunii reclamantei să fie admise (f.d. 78), iar la 26 aprilie 2023, prin intermediul poștei terestre (f.d. 99/A) a depus motivarea apelului (f.d. 95/99).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

20. Prin decizia din 07 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Nina Demciuc și s-a menținut hotărârea din 14 noiembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f.d. 110; 111/119).

21. În susținerea soluției, instanța de apel a notat că din criticele formulate în cererea de apel și materialul probator a constatat că la 02 mai 2018 între Agenția Națională pentru Sănătate Publică, în calitate de angajator și Nina Demciuc, în calitate de persoană fizică, a fost încheiat contractul individual de muncă pe o durată nedeterminată, Nina Demciuc fiind angajată în calitate de asistent medical igienist.(f.d. 39/40)

22. La fel, instanța de apel a stabilit că prin încheierea din 29 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, s-a admis demersul din 01 septembrie 2021 înaintat de CNA privind aprecierea rezultatelor testelor de integritate profesională efectuate în cadrul testării integrității instituționale a ANSP. S-au apreciat rezultatele testului de integritate profesională ca: rezultat negativ al testului de integritate profesională pentru încălcarea prevederilor art. 7 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 325 din 23 decembrie 2013 – comportamentul următorilor agenți publici din cadrul Agenției Naționale pentru Sănătate Publică: „[...] 1.4. Nina Demciuc.” (f.d. 33-38)

23. În această ordine de idei, instanța de apel a notat că la 29 iunie 2022, Agenției Naționale pentru Sănătate Publică i-a fost înaintat Raportul Centrului Național Anticorupție privind rezultatele evaluării integrității instituționale și înregistrările audio/video a testării integrității profesionale, precum și încheierea din 29 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru (f.d. 32 verso).

24. Prin Ordinul nr. 167 din 04 august 2022 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare, emis de către ANSP, pentru încălcarea obligațiilor prevăzute de art. 7 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale, pct. 9 lit. a) și d) din Contractul individual de muncă, admiterea acțiunilor de corupție, Nina Demciuc, asistent medical igienist la CSP Bălți, s-a concediat din funcția deținută. (f.d. 43/44)

25. Potrivit procesului-verbal din 04 august 2022 de constatare a prezenței Ninei Demciuc la serviciu, s-a constatat că ultima a revenit la serviciu la data de 04 august 2022, după concediu medical. Dumneaei a prezentat certificatul medical șefului CSP Bălți, fapt despre care a fost anunțată administrația instituției pentru a emite ordinul de concediere. În jurul orei 10.00 din aceeași zi, Nina Demciuc s-a simțit rău și s-a adresat după asistență medicală la UPU, IMSP SC Bălți, ulterior a anunțat administrația CSP Bălți, că a fost internată în IMSP SC Bălți (f.d. 46).

26. Prin Ordinul nr.2034 din 23 august 2022 cu privire la punerea în aplicare a ordinului nr.167 din 04 august 2022, s-a constatat revenirea la serviciu a Ninei Demciuc, asistent medical igienist, secția control de stat în sănătate, CSP Bălți, la data de 22 august 2022 (f.d. 45).

27. A mai reținut, instanța de apel că în susținerea poziției sale, apelanta a susținut că nu s-a aflat la serviciu la 04 august 2022 ci doar a prezentat certificatul medical pentru perioada absentării din 31 iulie 2022 până la 03 august 2022 și respectiv ordinul nr. 167 din 04 august 2022 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare – concedierea a fost emis în perioada aflării acesteia în concediu medical și constituie un abuz și încălcare a legislației naționale.

28. În aceste circumstanțe, instanța de apel a respins ca neîntemeiat argumentul respectiv, or, din probatoriul administrat la materialele cauzei se atestă cu certitudine faptul că, Nina Demciuc s-a aflat în concediu de boală în

perioada din 31 iulie 2022 până la 03 august 2022, apoi din 04 august 2022 până la 14 august 2022 (f.d. 10, 11)

29. Totodată, referitor la alegațiile apelantei precum că, la emiterea ordinului de concediere, angajatorul a încălcat termenul de 1 lună prevăzut de art. 209 alin. (1) din Codul muncii, instanța de apel a relevat că potrivit art. 21 alin. (1) din Legea nr. 325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale, sancțiunile disciplinare ca urmare a rezultatului negativ al testului de integritate profesională, inclusiv eliberarea din funcție a agentului public testat, se aplică conform legislației ce reglementează activitatea entității publice în care agentul public își desfășoară activitatea. Termenul de prescripție pentru tragerea la răspundere disciplinară curge din momentul primirii de către entitatea publică a raportului privind rezultatele evaluării integrității instituționale. Iar, potrivit art. 209 alin. (1) din Codul muncii, sancțiunea disciplinară se aplică, de regulă, imediat după constatarea abaterii disciplinare, dar nu mai târziu de o lună din ziua constatării ei, fără a lua în calcul timpul aflării salariatului în concediul anual de odihnă, în concediul de studii sau în concediul medical.

30. În sensul normelor enunțate, instanța de apel a constatat că Raportul privind rezultatele evaluării integrității instituționale prevăzut de art. 21 alin. (1) din Legea nr. 325 din 23 decembrie 2013, a fost adus la cunoștința Agenției Naționale pentru Sănătate Publică prin scrisoarea nr. 2117 din 29 iunie 2022, fapt ce se confirmă prin ștampila cu numărul de intrare aplicată pe scrisoarea respectivă, anexată la materialele cauzei (f.d. 32).

31. La fel, instanța de apel a stabilit că, potrivit ordinului nr.2034 din 23 august 2022 cu privire la punerea în aplicare a ordinului nr. 167 din 04 august 2022, s-a constatat revenirea la serviciu a Ninei Demciuc, asistent medical igienist, secția control de stat în sănătate, Centrul de Sănătate Publică Bălți, la data de 22 august 2022 și s-a dispus punerea în aplicare a ordinului nr. 167 din 04 august 2022 din data de 23 august 2022 (f.d. 45).

32. Astfel, în această ordine de idei, instanța de apel a considerat necesar de a respinge argumentul apelantei precum că, instanța de fond nu a ținut cont de faptul că Nina Demciuc are calitatea de membru de sindicat, motiv din care soluția instanței de fond este una eronată. Or, potrivit art. 87 alin. (1) din Codul muncii, la concedierea salariaților membri de sindicat, angajatorul solicită în prealabil opinia consultativă a organului sindical din unitate, prin notificarea organului respectiv. Totodată, în conformitate cu art. 122 alin. (1) din Codul de procedură civilă, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

33. Astfel, la caz, instanța de apel a relevat că judecarea cauzei în apel constituie o continuitate a procedurii de judecare în instanța de fond, iar, art.365 alin. (1) lit. e) și art. 373 alin (2) din Codul de procedură civilă, reglementează dreptul părților litigante, să administreze la materialele cauzei probe adăugătoare în susținerea cererii de apel.

34. În acest context, instanța de apel a conchis că apelanta Nina Demciuc, atât la etapa examinării cauzei în instanța de fond, cât și la etapa examinării cauzei în apel, deși a invocat drept argument că este membru de sindicat, nu a prezentat probe pertinente întru confirmarea acestui fapt, motiv din care, acest argument urmează a fi respins ca neîntemeiat.

35. În concluzie, instanța de apel a concluzionat că instanța de fond a examinat pricina sub toate aspectele, stabilind cu certitudine caracterul raportului juridic litigios, circumstanțele de fapt ale cauzei și legea materială ce guvernează situația, adoptând o hotărâre întemeiată și conformă legii, or, just s-a constatat că cerințele reclamantei Nina Demciuc privind anularea ordinului de concediere, restabilirea în funcție și încasarea salariului pentru perioada absenței forțate de la serviciu, sunt irelevante, aceasta neprezentând nici o probă întru susținerea argumentelor și declarațiilor sale, obligație stipulată expres la prevederile art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS:

36. La 28 august 2023, avocatul Țurcan Dorel, acționând în interesele Ninei Demciuc, a declarat recurs împotriva deciziei din 07 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii prin care să fie admisă acțiunea.

37. În susținerea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate pe parcursul examinării cauzei în instanța de fond cât și în instanța de apel, suplimentar invocându-se că instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, au apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, fără o oferi o apreciere a argumentelor invocate de reclamantă/apelantă, iar aceste încălcări ale instanței de apel au dus la soluționarea greșită a litigiului, ceea ce, în temeiul art.432 alin.(2) lit.c) și alin.(4) din Codul de procedură civilă, servește drept temei de declarare a recursului.

ASPECTE DE PROCEDURĂ ÎN ORDINE DE RECURS

38. La 19 aprilie 2024, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul oficiului poștal, a expediat în adresa intimetei Agenția Națională pentru Sănătate Publică, copia recursului declarat de avocatul Dorel Țurcan în numele și interesele Ninei Demciuc, împotriva deciziei din 07 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 138).

39. Prin referința depusă la 31 mai 2024, Agenția Națională pentru Sănătate Publică a solicitat respingerea recursului declarat de avocatul Dorel Țurcan în numele și interesele Ninei Demciuc, împotriva deciziei din 07 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, ca fiind inadmisibil (f.d. 141/142).

TERMENUL DE DECLARARE A RECURSULUI

40. Art. 434 alin.(1) – (2) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

41. Așadar, cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 07 iunie 2023 (f.d. 110).

42. Totodată, din conținutul scrisorii de expediere a actului judecătoresc nr.7619 (f.d. 120), rezultă că la 19 septembrie 2023, prin intermediul poștei terestre, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa apelantei/recurenteii Nina Demciuc, copia deciziei integrale din 07 iunie 2023, însă, date privind recepționarea acesteia la materialele cauzei nu se regăsesc.

43. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că recursul declarat de avocatul Dorel Țurcan în numele și interesele Ninei Demciuc, împotriva deciziei din 07 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, la 28 august 2023, anterior recepționării deciziei motivate, se consideră depus în termenul stabilit de art.434 din Codul de procedură civilă.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

44. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

45. În conformitate cu prevederile art. XI alin. (1) și (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, art. V, pct.1–9, pct.11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

46. Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

47. Din sensul normei de drept enunțate, rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

48. Recursul declarat de avocatul Dorel Țurcan în numele și interesele Ninei Demciuc, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului, la caz, 28 august 2023.

49. Totodată, având în vedere că legea procedural civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale

noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă recursul se va examina conform procedurii de judecare a recursului în vigoare la data depunerii acestuia, deoarece după sensul său norma referitoare la temeiuri cuprinde și procedura, or, temeiurile nu pot fi separate de procedura de examinare și soluționare, ele fiind un tot întreg organic. Astfel, la momentul examinării prezentului recurs, prevederile legale relevante aveau următorul conținut:

50. Art.13 alin. (5¹) al Legii nr.64 din 30 martie 2023 cu privire la Curtea Supremă de Justiție (introdus prin LP nr.224 din 31 iulie 2024, MO3161-363/16.08.24 art.569; în vigoare 16 august 24), stabilește că:

„Până la începerea activității Curții Supreme de Justiție în noua componență, președintele Curții formează completele de judecată. Curtea Supremă de Justiție va examina în complete de 3 judecători cererile de recurs, cererile de recurs în anulare și cererile de revizuire, care au fost inițial repartizate spre examinare completelor din 5 judecători. Acestea vor fi examinate de completul de judecători din care face parte judecătorul raportor.”

51. Art. 431 din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

(3) Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

(4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

52. Art. 440 din Codul de procedură civilă, stipulează că:

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

53. Art. 442 din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art.432.

(3) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor esențiale invocate în recurs.”

54. Art. 444 din Codul de procedură civilă, prevede că:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit.b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

55. Art. 445 din Codul de procedură civilă, stabilește că:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.”

56. Art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului reglementa că:

„Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța de judecată: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b1) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;

c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.”

57. Art. 432 alin. (3) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului reglementa că:

„Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.”

58. Art.432 alin.(4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, reglementa că:

„Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”

59. Art.432 alin.(5) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, reglementa că:

„(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.”

60. Art.238 din Codul de procedură civilă, stabilește că:

„(2) Completul de judecată deliberază, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admiterea acțiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.”

61. Art.240 din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„La deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

(3)Instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.”

62. Art.241 din Codul de procedură civilă, stabilește că:

„(5) În motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.”

63. Art.373 din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

(2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

(3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță.

(5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.”

64. Art.390 din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„(1) Decizia instanței de apel trebuie să conțină:

e) motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă;

f) concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

(2) În cazul respingerii apelului, instanța de apel este obligată să indice în decizie motivele respingerii.”

65. Art. 86 alin.(1) lit.k¹) din Codul Muncii, prevede că:

„(1) Concedierea – desfacerea din inițiativa angajatorului a contractului individual de muncă pe durată nedeterminată, precum și a celui pe durată determinată – se admite pentru următoarele motive:

k¹) încălcarea obligației prevăzute la art.7 alin.(2) lit.a) din Legea nr.325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale;”

66. Art.206 alin.(1), lit. d) din Codul Muncii, stabilește că:

„(1) Pentru încălcarea disciplinei de muncă, angajatorul are dreptul să aplice față de salariat următoarele sancțiuni disciplinare:

d) concedierea (în temeiurile prevăzute la art.86 alin.(1) lit.g-r)).”

67. Art. 2 din Legea nr. 325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale, prevede că:

„Evaluarea integrității instituționale se realizează în scopul: a) sporirii responsabilității conducătorilor entităților publice și organelor de autoadministrare pentru dezvoltarea, menținerea și consolidarea climatului de integritate profesională în cadrul entităților publice; b) asigurării integrității profesionale a agenților publici, prevenirii și combaterii corupției în cadrul entităților publice; c) identificării, evaluării și înlăturării riscurilor de corupție din cadrul entităților publice; d) creșterii numărului de denunțuri privind manifestările de corupție admise de către agenții publici.

68. Art. 4 din Legea nr.325/2013 privind evaluarea integrități instituționale, în sensul acestei legi definește următoarele noțiuni:

„*evaluarea integrități instituționale* – proces de identificare a riscurilor de corupție în cadrul entității publice cu ajutorul metodelor analitice și practice (testarea integrități profesionale), de descriere a factorilor care determină riscurile identificate și consecințele acestora, precum și de oferire a recomandărilor pentru diminuarea lor, desfășurat în conformitate cu prevederile prezentei legi; *test de integritate profesională* – creare și aplicare de către testor a unor situații virtuale, simulate, similare celor din activitatea de serviciu, materializate prin operațiuni disimulate, condiționate de activitatea și comportamentul agentului public testat, în vederea urmăririi pasive și stabilirii reacției și a conduitei acestuia, determinând astfel gradul de afectare a climatului de integritate instituțională și riscurile de corupție în cadrul entității publice în procesul evaluării integrități instituționale; *testarea integrități profesionale* – totalitate a proceselor aferente desfășurării testului de integritate profesională, etapă a evaluării integrități instituționale; *testor* – angajat al Centrului Național Anticorupție sau al Serviciului de Informații și Securitate abilitat, în temeiul prezentei legi sau al legii speciale, cu atribuții și competențe de aplicare a testelor de integritate profesională.”

69. Art. 6 din Legea nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale, prevede că:

„(1) Subiecți ai evaluării integrității instituționale sunt entitățile publice, organele de autoadministrare, agenții publici, Centrul Național Anticorupție și Serviciul de Informații și Securitate. (2) Evaluarea integrității instituționale se efectuează în privința entităților publice și prevede posibilitatea aplicării testelor de integritate profesională agenților publici. (3) Evaluarea integrității instituționale și testele de integritate profesională sunt realizate de către Centrul Național Anticorupție și Serviciul de Informații și Securitate.”

70. Art. 7 din Legea nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale (în redacția legii la data apariției litigiului) statuează că:

„(1) Agenții publici au dreptul: a) de a fi informați despre cerințele specifice de integritate profesională pentru activitatea agenților publici în cadrul entității publice, precum și despre sancțiunile disciplinare care pot fi aplicate pentru nerespectarea lor, în conformitate cu prevederile art.5; b) de a fi informați cu privire la planul de integritate, adoptat în urma anunțării rezultatelor evaluării integrității instituționale; c) de a fi informați cu privire la testele de integritate profesională realizate în privința lor; d) de a contesta, în ordinea contenciosului administrativ, în instanța de judecată aplicarea testului de integritate profesională realizat în privința sa. (2) Agenții publici au obligația: a) să nu admită manifestări de corupție; b) să denunțe imediat organelor competente orice tentativă de a fi implicați în acțiunile prevăzute la lit.a); c) să denunțe imediat influențele necorespunzătoare, să declare cadourile și conflictul de interese în conformitate cu legislația; d) să cunoască și să respecte obligațiile ce le revin conform politicilor anticorupție naționale și sectoriale prevăzute la art.5; e) să respecte cerințele specifice de integritate profesională pentru activitatea agenților publici în cadrul entității publice, care i-au fost aduse la cunoștință; f) să îndeplinească măsurile incluse în planul de integritate adoptat în urma evaluării integrității instituționale.”

71. Art. 11 alin. (1) din Legea nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale, indică că:

„(1) În cazul aprecierii comportamentului agentului public ca rezultat negativ al testului de integritate profesională, agenții publici testați poartă doar răspundere disciplinară, în funcție de gravitatea abaterilor constatate și în conformitate cu legislația care reglementează activitatea entităților publice respective, cu respectarea prevederilor art.21.”

72. Art. 21 alin. (1) din Legea nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale, învederează că:

„(1) Sancțiunile disciplinare ca urmare a rezultatului negativ al testului de integritate profesională, inclusiv eliberarea din funcție a agentului public testat, se aplică conform legislației ce reglementează activitatea entității publice în care agentul public își desfășoară activitatea. Termenul de prescripție pentru tragerea la răspundere disciplinară curge din momentul primirii de către entitatea publică a raportului privind rezultatele evaluării integrității instituționale.”

73. Art.343⁷ alin. (1) din Codul de procedura civilă (în vigoare la data testării), statua că:

„(1) Judecătorul se expune prin încheiere cu privire la autorizarea deciziei de inițiere a testării integrității profesionale în cadrul evaluării integrității instituționale, luată de către instituția care evaluează integritatea instituțională, în termenele și condițiile prevăzute de Legea nr.325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale.”

74. Art. 343⁸ alin. (1)-(2), alin. (4) din Codul de procedură civilă (în vigoare la data testării), reglementa că:

„(1) Judecătorul care a autorizat decizia de inițiere a testării integrități profesionale verifică materialele obținute în cadrul testelor de integritate profesională, iar dacă acesta se află în imposibilitate, verificarea este efectuată de către un alt judecător din cadrul aceleiași instanțe.

(2) Judecătorul examinează respectarea de către testor a deciziei motivate de inițiere a testării, confirmă sau modifică propunerea instituției care evaluează integritatea instituțională cu privire la aprecierea comportamentului agentului public testat și constată, prin încheiere, rezultatele testării integrități profesionale în conformitate cu prevederile Legii nr.325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrități instituționale.

(4) Încheierea prin care instanța apreciază rezultatele testării integrități profesionale sau dispune restituirea/recuperarea bunurilor primite de către agentul public testat sau a contravalorii acestora poate fi atacată cu recurs de către instituția care evaluează integritatea instituțională.”

MOTIVAREA INSTANȚEI DE RECURS

75. Inițial, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că reținând prevederile art. 444 din Codul de procedură civilă, enunțat la pct. 54 din prezenta încheiere, a decis examinarea cererilor de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs precum și în referință au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acestuia.

76. Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecății, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție considerând recursul admisibil, urmează a-l admite cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată, din motivele ce succed.

77. Recapitulând esența litigiului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată prin încheierea din 29 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, s-a admis demersul din 01 septembrie 2021 înaintat de CNA privind aprecierea rezultatelor testelor de integritate profesională efectuate în cadrul testării integrității instituționale a Agenției Naționale pentru Sănătatea Publică. S-au apreciat rezultatele testului de integritate profesională ca: rezultat negativ al testului de integritate profesională pentru încălcarea prevederilor art. 7 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 325 din 23 decembrie 2013 – comportamentul următorilor agenți publici din cadrul Agenției Naționale pentru Sănătate Publică: „[...] 1.4. Nina Demciuc.” (f.d. 33/38)

78. În cadrul testului, Nina Demciuc a înregistrat rezultat negativ al testului de integritate profesională, încălcând prevederile art. 7 alin. (2) lit. a) de neadmitere a manifestărilor de corupție. Obiectivele testării integrității profesionale au constituit stabilirea respectării de către agentul public a obligațiilor prevăzute de art. alin. (2) lit. a)-c) din Legea nr. 325 din 23.12.2013

privind evaluarea integrității instituționale de neadmitere a manifestărilor de corupție; de denunțare imediată organelor competente a oricărei tentative de a fi implicați în manifestări de corupție; de denunțare imediată a influențelor necorespunzătoare, de declarare a cadourilor și conflictului de interese în conformitate cu legislația în vigoare. Pentru atingerea obiectivelor, în cadrul testării au fost planificate activități prin care au fost create situații virtuale, simulate, similare celor din activitatea de serviciu ale agentului public, condiționate de activitate comportamentului lui, în vederea urmăririi pasive și stabilirii reacției și a conduitei persoanei testate.

79. La 29 iunie 2022, Agenția Națională pentru Sănătate Publică i-a fost înaintat Raportul Centrului Național Anticorupție privind rezultatele evaluării integrității instituționale și înregistrările audio/video a testării integrității profesionale, precum și încheierea din 29 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru (f.d. 32/32verso).

80. Prin Ordinul nr. 167 din 04 august 2022 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare, emis de ANSP, pentru încălcarea obligațiilor prevăzute de art. 7 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale, pct. 9 lit. a) și d) din Contractul individual de muncă, admiterea acțiunilor de corupție, Nina Demciuc, asistent medical igienist la CSP Bălți, s-a concediat din funcția deținută (f.d. 43-44).

81. Nefiind de acord cu actului administrativ emis, la 09 septembrie 2022, Nina Demciuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, prin care a solicitat anularea ordinului nr.167 din 04 august 2022 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare emis de către Agenția Națională pentru Sănătate Publică din cadrul Ministerului Sănătății RM, restabilirea în funcția de asistent medical igienist secția control de stat în sănătate din cadrul Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, CSP Bălți, încasarea din contul pârâtului a salariului mediu pentru perioada de absență forțată de la locul de muncă începând cu data de 04 august 2022 și până în ziua repunerii în funcție.

82. Ulterior, la 26 octombrie 2022, reclamanta Nina Demciuc a depus cerere de completare a acțiunii inițiale, prin care a solicitat suplimentar recunoașterea nulității ordinului ANSA nr.2034 din 23 august 2022 cu privire la punerea în aplicare a ordinului nr.167 din 04 august 2022.

83. Fiind investită cu soluționarea cauzei în fond, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin hotărârea din 14 noiembrie 2022 a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Nina Demciuc împotriva Agenției Naționale pentru Sănătate Publică cu privire la anularea ordinului cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare, recunoașterea nulității ordinului, restabilirea în funcție și încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă (f.d. 75).

84. Curtea de Apel Chișinău, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii instanței de fond, prin decizia din 07 iunie 2023, a respins cererea de apel depusă de Nina Demciuc și a menținut hotărârea din 14 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 110).

85. Instanțele au reținut că aceste fapte constituie abateri grave de la obligațiile funcționarului public prevăzute de lege, incompatibile cu exercitarea atribuțiilor de serviciu. S-a constatat încălcarea art. 7 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 325/2013, care impun obligația de a nu admite manifestări de corupție, precum și prevederile pct. 9 lit. a) și d) din Contractul individual de muncă, care prevedea că: „Salariatul este obligat: să-și îndeplinească conștiincios obligațiile de muncă prevăzute de contractul individual de muncă; să respecte disciplina muncii;”

86. În conjunctura enunțată, instanțele ierarhic inferioare au ajuns la concluzia că conducerea Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, întemeiat a emis ordinul nr.167 din 04 august 2022 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare Ninei Demciuc, prin care i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară în formă de concediere art.86 alin. (1) lit.k¹) din Codul muncii, din funcția deținută.

87. Suplimentar, instanța de apel a considerat că instanța de fond a examinat pricina sub toate aspectele, stabilind cu certitudine caracterul raportului juridic litigios, circumstanțele de fapt ale cauzei și legea materială ce guvernează situația, adoptând o hotărâre întemeiată și conformă legii, or, just s-a constatat că cerințele reclamantului Nina Demciuc privind anularea ordinului de concediere, restabilirea în funcție și încasarea salariului pentru perioada absenței forțate de la serviciu, sunt irelevante, aceasta neprezentând nici o probă întru susținerea argumentelor și declarațiilor sale, obligație stipulată expres la prevederile art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

88. Apreciind cele enunțate mai sus, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că instanțele inferioare, deși au concluzionat că Agenția Națională pentru Sănătate Publică din cadrul Ministerului Sănătății RM ar fi respectat procedura legală, însă, nu au analizat dacă situația simulată reflecta atitudinea reală a recurente sau dacă aceasta a fost indusă nejustificat, ceea ce putea afecta temeinicia constatării culpei disciplinare. Concluziile lor privind legalitatea ordinului contestat sunt, astfel, pripite și insuficient motivate.

89. La acest aspect, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că procedurile împotriva reclamantei/recurente nu au implicat o evaluare a atitudinii și comportamentului său în timpul unei situații create artificial, deși concepute pentru a reproduce evenimente care s-ar putea produce în mod tipic în activitățile sale profesionale. Este evident că o astfel de evaluare trebuia să includă întrebarea dacă comportamentul observat trăda o atitudine incompatibilă cu cerințele profesionale sau dacă a fost indus în mod nejustificat și, prin urmare, o bază nesigură pentru constatarea unei culpe disciplinare, adică urma instanța să verifice în mod explicit dacă comportamentul agentului a fost unul pasiv sau activ, a existat sau nu o provocare în ceea ce-l vizează. Instanța nu a explicat modul în care a ajuns la concluzia cu privire la respingerea acestui argument.

90. Cu adevărat, în jurisprudența sa CEDO (Sekmadienis Ltd. v. Lituania, 30 ianuarie 2018, § 65; Satakunnan Markkinaporssi Oy și Satamedia Oy v. Finlanda [MC], 27 iunie 2017, § 145) (DCC nr. 143 din 16 decembrie 2019, §§ 26-27), a menționat că persoanele care exercită o activitate profesională trebuie să dea dovadă de o prudență mai mare în cadrul activității lor și este de așteptat ca acestea să-și asume riscurile inerente activității lor.

91. Este cert că, pentru a combate corupția autoritățile pot institui mecanisme pentru a verifica respectarea regulilor etice, dacă aceasta nu implică răspundere penală (în speță Legea nr. 325/2013), totuși trebuie să existe garanții împotriva abuzului, adică necesitatea planificării, documentării și evaluării operațiunii, inclusiv dreptul persoanei de a contesta rezultatul în judecată, care să verifice dacă comportamentul angajatului nu a fost determinat de provocare. Or, analizând comportamentul reclamantei este decisivă sub aspectul determinării dacă comportamentul agentului a fost unul pasiv sau activ, cu scopul de a determina dacă angajatul a acționat desinestătător sau a comis fapta deoarece a fost provocată, precum și dacă a avut posibilitatea procedurală ulterioară să discute în justiție comportamentul agentului.

92. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că diferența dintre provocarea penală și cea a integrității este că în cazul ultimei nu este nevoie de întrunirea primei condiții din penal - deținerea informației preliminare ca persoana poate fi implicată în fapte de corupție, însă este necesară totuși întrunirea altor două condiții: comportamentul pasiv al agentului și dreptul procedural ulterior de a discuta în justiție dacă angajatul a acționat desinestătător sau a comis fapta deoarece a fost provocat.

93. Suplimentar, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție mai notează că spre deosebire de provocarea penală, nu este necesară informația preliminară că persoana concretă este implicată în acțiuni ilicite. Testarea unui grup de angajați, potrivit factorilor de risc este compatibilă cu standardele CEDO.

94. Totuși, raportat la cazul dedus speței, instanțele naționale nu au analizat în nici un mod comportamentul agentului, sub aspectul dacă acesta a fost activ sau pasiv și dacă angajatul a avut posibilitatea să probeze în justiție că comportamentul său a fost cauzat sau nu de o provocare, prima instanță limitându-se doar la descrierea, fără nici o analiză, a imaginilor video, iar cea de-a doua instanță, fără să facă trimitere la acestea, a conchis formal că concedierea a fost legală, deoarece testarea a avut loc în condițiile Legii nr.235/2013.

95. Verificând desfășurarea procedurii cu privire la examinarea cauzei civile, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă ca fiind pripite și declarative concluziile instanțelor de judecată ierarhic inferioare că Agenția Națională pentru Sănătate Publică a respectat toate procedurile legale la cercetarea disciplinară a Ninei Demciuc, aplicarea sancțiunii disciplinare și emiterea ordinului contestat, în acesta fiind descrise circumstanțele de fapt și de drept care au dus la emiterea ordinului, menționând că actul contestat

corespunde cerințelor legale privind conținutul și forma actului administrativ, motivarea și oportunitatea acestuia fiind relevantă pe deplin, fapt care determină legalitatea acestuia.

96. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră relevant de menționat faptul că potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, corupția reprezintă un fenomen care subminează democrația și statul de drept, afectează drepturile omului, prejudiciază economia și reduce calitatea vieții. Combaterea corupției constituie, astfel, o componentă esențială a garantării statului de drept și a fost declarată obiectiv național în multiple angajamente internaționale și documente interne (HCC nr. 7 din 16 aprilie 2015, §§ 33–34; HCC nr. 32 din 5 decembrie 2017, § 53).

97. Pentru realizarea acestui obiectiv, legiuitorul a introdus în Codul de procedură civilă Capitolul XXXIV², care reglementează procedura de autorizare a testării integrității profesionale și de apreciere a rezultatului testului.

98. Totodată, în sensul pct. 84-85 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 37 din 07 decembrie 2021 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 343⁸ din Codul de procedură civilă (aprecierea rezultatului testului de integritate profesională) (sesizarea nr. 41 g/2021), Curtea a stabilit că instanța de judecată care, eventual, va examina testul contestat va trebui să contrapună, pe de o parte, probele aduse de agentul public testat negativ și, pe de altă parte, rezultatele testului negativ constatate printr-o încheiere judecătorească adoptată în baza articolelor 343⁸ din Codul de procedură civilă și art. 17 alineatele (2), (3) și (4) din Legea nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale.

99. Totodată, Curtea a reținut că încheierea judecătorească pronunțată în baza art. 343⁸ din Codul de procedură civilă și art. 17 alin. (2), (3) și (4) din Legea privind evaluarea integrității instituționale atribuie rezultatului testului de integritate profesională puterea lucrului judecat și afectează iremediabil drepturile funcționarului public testat de acces liber la justiție și la apărare. Astfel, procedura reglementată de art. 343⁸ din Codul de procedură civilă și art. 17 alin. (2), (3) și (4) din Legea privind evaluarea integrității instituționale reprezintă un impediment în realizarea unui control judiciar plenipotențiar de instanța de contencios administrativ sesizată în condițiile art. 22 din Legea privind evaluarea integrității instituționale. Eventualul drept al funcționarului public testat de a contesta testul de integritate profesională efectuat în privința sa în baza art. 22 din Lege rămâne a fi irealizabil și iluzoriu atât timp cât rezultatele testului sunt confirmate printr-o încheiere judecătorească. Prin urmare, funcționarul în cauză nu are posibilitatea de a se apăra împotriva arbitrariului, este lipsit de posibilitatea de a-și demonstra nevinovăția în procesul de testare și va putea contesta doar severitatea sancțiunii disciplinare și procedura aplicării acesteia.

100. Totodată, Comisia de la Veneția a menționat că este important să fie asigurat dreptul la un proces judiciar atunci când o persoană supusă verificării

consideră că i-au fost lezate drepturile. Se recomandă efectuarea următoarelor modificări [...] persoana care a fost supusă unui test de integritate trebuie să aibă posibilitatea să conteste decizia, modul de desfășurare și rezultatul testului în fața unui tribunal (Opinia CDL-AD(2015)031 asupra proiectului Legii Ucrainei privind verificarea integrității, §§ 85, 90). În cadrul acestui proces, persoanei vizate trebuie să i se ofere drepturile la „înlesnirile necesare pregătirii apărării sale”, în conformitate cu articolul 6 § 3 lit. b) din Convenția Europeană, precum și dreptul să „audieze sau să solicite audierea martorilor acuzării”, în conformitate cu articolul 6 § 3 lit. d) din Convenția Europeană (a se vedea Opinia amicus curiae (CDL-AD(2014)039) referitoare la Legea nr. 325 din 23 decembrie 2013 privind testarea integrității profesionale, §§ 59-60).

101. Mai mult, instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au verificat dacă încheierea din 29 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost sau nu contestată de către Nina Demciuc și dacă eventualele acțiuni ale acesteia, susceptibile de a constitui o provocare, au fost examinate în cadrul procedurii privind verificarea integrității instituționale.

102. Or, din informația ce rezultă de pe pagina web a Curții de Apel Centru (<https://cac.instante.justice.md>), la rubrica hotărârii se atestă că prin decizia din 06 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, respectiva încheiere a fost menținută. Cu toate acestea, la examinarea prezentei cauze, această circumstanță nu a fost nici discutată, nici verificată, deși instanța era obligată să clarifice această circumstanță și să o analizeze în mod expres, în conformitate cu exigențele stabilite prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 37 din 07 decembrie 2021.

103. În aceste condiții, instanțele ierarhic inferioare nu au exercitat un control judiciar efectiv asupra legalității testului de integritate și nici asupra probelor care au stat la baza aplicării sancțiunii disciplinare, omițând verificări esențiale pentru stabilirea corectă a situației de fapt și de drept.

104. În acest context, instanțele inferioare au reținut că în cadrul judecării cauzei, s-a constatat cu certitudine lipsa intenției Agenției Naționale pentru Sănătate Publică din cadrul Ministerului Sănătății RM de a comite vreo acțiune care să încalce drepturile reclamantului, apreciind că ANSP a avut, în procedura ce a condus la emiterea actului administrativ contestat, un rol strict tehnic, limitat la constatarea unor fapte documentate de CNA și confirmate prin încheierea din 29 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, fapte expres calificate de legislație, pentru care sancțiunea aplicabilă este, de asemenea, strict determinată de lege.

105. Totuși, prin această constatare, instanțele ierarhic inferioare au eludat obligația de a verifica dacă testul de integritate, comportamentul agentului testor și legalitatea încheierii prin care acesta a fost confirmat, a respectat garanțiile impuse de lege și jurisprudența Curții Constituționale. Simpla preluare a constatărilor CNA și a încheierii judecătorești, fără o examinare proprie a eventualei provocări și a modului în care aceasta a influențat

comportamentul recurentului, nu poate substitui analiza efectivă pe care instanța era obligată să o efectueze.

106. Elementele expuse denotă că aprecierea instanței de apel, potrivit căreia instanța de fond ar fi examinat cauza într-un mod complex și complet, este una neîntemeiată, iar concluziile formulate sunt greșite și pur formale.

107. În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că decizia instanței de apel nu satisface exigențele art. 6 din CEDO și ale art. 241 în coraport cu art. 390 din Codul de procedură civilă, referitoare la motivarea hotărârilor. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (ex. Ruiz Torija c. Spaniei, Helle c. Finlandei) stabilește obligația instanțelor de a răspunde efectiv argumentelor esențiale formulate de părți. O hotărâre nemotivată sau formal motivată echivalează cu lipsa unei examinări reale a cauzei.

108. În aceste condiții, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că cauza urmează a fi trimisă spre rejudecare la Curtea de Apel Centru, în alt complet de judecată, pentru o nouă analiză efectivă a tuturor criticilor formulate în apel.

109. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 442, art.444 și art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Admite recursul declarat de avocatul Dorel Țurcan în numele și interesele Ninei Demciuc.

Casează integral decizia din 07 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Nina Demciuc împotriva Agenției Naționale pentru Sănătate Publică cu privire la anularea ordinului cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare, recunoașterea nulității ordinului, restabilirea în funcție și încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă, cu restituirea cauzei la rejudecare, la Curtea de Apel Centru, în alt complet de judecători.

Decizia este nu se supune căilor de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Oxana Parfeni